

Levermosbevoksningens indflydelse på væksten af træer, buske og stauder i containere

O. Bøvre

Kraftig levermosbevoksning i containerkulturer viser, at planterne vandes og gødes godt, samt at der er tilstrækkeligt lys. Med undtagelse af lave og langsomtvoksende planteskolekulturer er levermosbevoksning uden betydning for plantevæksten, det er mere et spørgsmål om planternes kvalitet og udseende ved salgstidspunktet.

Lave stauder og langsomtvoksende planter, som tager skade af levermosbevoksningen, bør produceres på undervandingsbed, hvor levermosproblemet er mindre.

Den kvalitetsmæssige forringelse på småplanter formindskes eller forsvinder ved oppotning i en større container.

Ønsker man at bruge kemisk bekæmpelse af levermos, må der behandles på et tidligt tidspunkt, og helst før levermossen har spiret, for at opnå en effektiv bekæmpelse af den.

Indledning

Ved produktionen af træer, buske og stauder i containere er mosser et velkendt og problemfyldt ukrudt, specielt lungemos (*Marchantia polymorpha*), i daglig tale kaldet levermos. Levermos kræver jævn fugtighed, lys og gødning, især kvælstof for at trives.

I planteskoler, hvor der jævnligt gødningsvandes, og specielt hvor der vandes med sprinklere, er disse betingelser tilstede. Ved produktion af lave, langsomtvoksende planter i containere har levermossen de allerbedste betingelser for at ud-

vikle sig, og kan vokse så kraftigt, at de dyrkede planter fuldstændig kvæles. Også ved en mindre kraftig bevoksning forringes planternes kvalitet. Desuden er det, på grund af udseendet, påkrævet at fjerne levermosbevoksningen før salg. Denne arbejdskrævende proces øger produktionsomkostningerne væsentligt.

I hurtigtvoksende kulturer vil planterne derimod hurtigt dække container- og bedarealet, og der kommer ingen levermosvækst på grund af lysmangel.

Formål

I de senere år er der offentliggjort mange forsøg og undersøgelser om midler og metoder til bekæmpelse af levermos i containere (bl.a. Meddelelse nr. 1140 fra Statens Planteavlsvforsøg).

De foreliggende forsøgsresultater giver kun sparsomme oplysninger om levermosbevoksningens indflydelse på væksten af de dyrkede planter. Resultaterne med ukrudtsmidler til levermosbekæmpelse behandler også kun sparsomt planternes væksthæmning, som kan forekomme ved brug af ukrudtsmidler. Forsøget havde således til formål at undersøge disse forhold nærmere.

Forsøgenes udførelse:

Plantevalg:

Chamaecyparis lawsoniana 'Kelleriis', middelkraftigt voksende, og middel jorddækkende.

Genista lydis, middelkraftigt voksende, men med meget lidt jorddækkende evne.

Prunus laurocerasus 'Rotundifolia', kraftigt voksende og god jorddækningssevne.

Taxus cuspidata, langsomtvoksende med udbredt vækst, lidt jorddækkende som små planter. Stauder: *Aubrieta*, *Sempervivum*, *Thymus*, alle lave og lidt jorddækkende som små planter.

Behandling

Forsøgene blev gennemført med 1, 2 og til dels 3 år gamle planter. Der blev brugt spagnum-stenuld-blanding som dyrkningssubstrat.

Forsøgene med stauder blev kun gennemført i 1979. Planterne blev stillet på sandbed med dysevanding, gødningsvandet efter fordampningsautomat med 2,2 mm ved 2,0 mm fordampning.

Planterne blev behandlet efter følgende plan:

1. Ubehandlet – med levermosbevoksning.
2. Levermosbevoksningen fjernet manuelt.
3. Renholdelse med ukrudtsmiddel (simazin 50%).

I årene 1976 og 1977 blev levermosbevoksningen fjernet 2 gange årligt i forsøgsled 2. Forsøgsled 3 blev sprøjtet med 1,0 kg simazin pr. ha 2 gange årligt i henholdsvis juni og august måned.

I 1978 og 1979 blev levermossen i led 2 kun fjernet en gang. Ligeledes blev der kun behandlet en gang med 1,0 kg simazin.

Resultater

Selv med en kraftig levermosbevoksning blev ingen vedplanter i forsøget kvalt af levermos. Dog blev 1 år gamle planter kvalitetsmæssigt alvorligt forringet.

Ved oppotning blev denne kvalitetsforringelse af mindre betydning og forsvandt næsten helt i takt med planternes videre vækst.

Tabel 1. Levermosbevoksningens indflydelse på plantevæksten

	År	Gns. plantestørrelse i cm	Forholdstal for plantestørrelse		
			1. ubehandlet	2. håndluget	3. simazin
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Kelleriis'	1976	43	100	103	99
	1977	76	100	96	92
	1977	45	100	106	104
	1978	71	100	100	98
<i>Genista lydia</i>	1976	54	100	102	100
<i>Prunus laurocerasus</i> 'Rotundifolia'	1978	50	100	102	104
<i>Taxus cuspidata</i>	1977	25	100	97	94
	1978	42	100	98	96
	1979	55	100	101	102

Tabel 2. Stauder. Pct. ren containeroverflade og karakterer for vækst. 10 = mest

	1. Ubehandlet		2. Håndluget		3. Simazin	
	pct. ren overflade	vækst	pct. ren overflade	vækst	pct. ren overflade	vækst
<i>Aubrieta</i> 'Vindictive'	25	5,0	50	6,1	80	8,5
<i>Sempervivum arachnoideum</i>	10	5,0	35	6,8	55	7,0
<i>Thymus pseudolanuginosus</i>	45	6,7	60	6,3	45	4,6

Den forventede væksthæmning på grund af levermosbevoksningen udeblev i forsøgene. I nogle tilfælde blev der væksthæmning i led 3, men som helhed var der meget lille vækstreduktion ved sprøjtning med simazin. Resultatet viser, at levermos ikke konkurrerer med containerplanterne om vand eller gødning.

Stauder

Resultatet af 1 forsøgsår med stauder viser, at levermosbevoksningen har relativ stor indvirkning på lave stauders vækst.

I tabel 2 er opført resultat af forsøg med 3 forskellige lave stauder. Sprøjtet i juni, luget i august og opgjort i oktober måned.

I pudedannende stauder, som *Aubrieta* og *Thymus*, er det meget besværligt at fjerne levermosbevoksningen i containeren, men væksten blev lidt større i disse to stauder, hvor levermossen blev fjernet. Hvor levermosbevoksningen blev holdt nede, forsøgsled 3, blev der god tilvækst i *Aubrieta* og *Sempervivum*. *Thymus* blev bedst i ubehandlet og tog skade af simazin, hvorfor det til denne kultur må frarådes at benytte simazinbehandling.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.
Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til
bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57.
Abonnementsprisen er for 1981 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 6.000 eksemplarer.